

ŐSZENTSÉGE, FERENC PÁPA ÜZENETE
A TEREMTÉSVÉDELMI IMANAPRA
2023. SZEPTEMBER 1.

„Áradjon az igazságosság és a béke” – ez a témája az idei ökumenikus teremtésvédelmi hónapnak, amelyet Ámosz próféta szavai ihlettek: „Mint a víz, áradjon inkább az igazság, mint a sebes patak, az igazságosság” (Ám 5,24).

Az Ámosz könyvéből származó kifejező kép azt mondja el nekünk, mire vágyakozik Isten. Ő azt akarja, hogy igazságosság uralkodjék, és ez az Isten képmása szerinti gyermeki életünk számára ugyanolyan fontos, mint a víz a testi fennmaradásunkhoz. Ennek az igazságosságnak ott kell megjelennie, ahol erre szükség van, nem maradhat elrejtve a föld mélyén és nem tűnhet el, mint a víz, amely elpárolog, mielőtt erőt adhatna nekünk. Isten azt akarja: mindenki arra törekedjen, hogy minden élethelyzetben igazságosan, az ő törvényei szerint éljen, s így lehetővé váljon, hogy az élet a maga teljességében kivirágozzék. Ha elsősorban Isten országát keressük (vö. Mt 6,33) és Istennel, embertársainkkal és a természettel helyes kapcsolatot ápolunk, akkor az igazságosság és a béke úgy áramolhat, mint a tiszta víz kimeríthetetlen patakja, mely az emberiséget és minden teremtményt táplál.

2022 júliusának egyik gyönyörű nyári napján, a kanadai Alberta tartományban lévő Szent Anna-tó partján tett zárandoklatom során erről a témáról elmélkedtem. Ez a tó zárandokhely volt és ma is az az őslakosok számos nemzedéke számára. A dobok dobogásától körülvéve azt mondtam: „Hány és hány emberi szív jött ide vágyakozva és kimerülten, az élet terhétől rogyadozva, és talált vigaszt és erőt a folytatáshoz e víznél! Itt is, ha belefüledünk a teremtett világba, egy másik dobogást, a Föld anyai szívverését is meghallhatjuk. És ahogyan a gyermekek szíve már az anyaméhéből kezdve együtt dobog anyjuk szívével, ahhoz, hogy emberként növekedjünk, nekünk is harmóniába kell hoznunk életünk ritmusát a minket éltető teremtés ritmusával.”¹

A teremtésvédelem eme hónapjában ezekre a szívdobbanásokra gondoljunk: a sajátunkra, anyáink és nagyanyáink szívdobbanásaira, a teremtés szívdobbanására és Isten szívdobbanására. Ma nem dobognak harmóniában, nem dobognak együtt az igazságosság és a béke ütemére. Túl sok embertől tagadják meg a lehetőséget, hogy ebből a hatalmas folyóból igyék. Válaszoljunk tehát a felhívásra, álljunk ki a környezeti és éghajlati igazságtalanság áldozatai mellett és vessünk véget ennek az értelmetlen háborúnak a teremtés ellen.

Ennek a háborúnak a hatásait látjuk a sok kiszáradó folyóban. „A külső pusztaságok sokasodnak a világban, mert oly hatalmassá vált a belső pusztaság” – mondta egyszer XVI. Benedek pápa.² A fogyasztás mohósága, melyet önző szívek táplálnak, felborítja a bolygó vízkörforgását. A fosszilis tüzelőanyagok féktelen elégetése és az erdőirtás megemeli a

¹ Homília a Szent Anna-tónál, Kanada, 2022. július 26.

² XVI. BENEDEK PÁPA: Homília a péteri szolgálat ünnepélyes megkezdése alkalmából, 2005. április 24.

hőmérsékletet, és nagy szárazságot okoz. Az ijesztő vízhiány éppúgy sújtja a kis vidéki közösségeket, mint a nagyvárosokat. Bizonyos, „ragadozóként” működő iparágak pedig kimerítik és beszennyezik ivóvízforrásainkat olyan szélsőséges gyakorlatokkal, mint az olaj- és gázkinyeréshez használt repesztéses technológia, az ellenőrizetlen óriási bányászati projektek és az intenzív állattenyésztés által. „Víz hűgunkat”, ahogy Szent Ferenc nevezi, kifosztják és „a piac törvényei által szabályozott árucikké teszik” (*Laudato si'* enciklika, 30).

Az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányközi Testülete (IPCC) megállapítja, hogy csak az éghajlat érdekében végrehajtott azonnali cselekvés biztosíthatja azt, hogy a jövőben is lehetőségünk legyen egy fenntarthatóbb és igazságosabb világ megteremtésére. Meg tudjuk és meg is kell akadályoznunk a legrosszabbat. „Nagyon sokat lehet tenni!” (uo. 180), ha sok vízfolyáshoz és patakhoz hasonlóan végül egyetlen hatalmas folyóvá egyesülünk, hogy a következő nemzedékek számára is öntözzük csodálatos bolygónk és emberi családunk életét. Fogjunk össze, és tegyünk bátor lépéseket, hogy az igazságosság és a béke átjárhassa az egész világot!

Hogyan segíthetjük elő az igazságosság és a béke hatalmas kiáradását a teremtésvédelmi hónapban? Mit tehetünk, különösen keresztény egyházakként, hogy helyreállítsuk közös otthonunkat, hogy az ismét élettel teljen meg? El kell határoznunk, hogy megváltoztatjuk a *szívünket*, az *életmódunkat* és a társadalmunkat irányító *politikát*.

Mindenekelőtt *szívünk* átalakításával segítsük e hatalmas folyamatot. Ez minden további változás előfeltétele. Ez az az „ökológiai megtérés”, amelyre Szent II. János Pál pápa hívott bennünket: a teremtéshez fűződő viszonyunk megújítása, hogy többé ne kizsákmányolandó tárgyként tekintsünk rá, hanem őrizzük meg Teremtőnk szent ajándékaként. Meg kell értenünk azt is, hogy a teljes körű megközelítéshez négyféle ökológiai tudatosságra van szükség: Isten felé, mai és jövőbeli testvéreink felé, az egész természet felé és önmagunk felé.

Ami az első dimenziót illeti, XVI. Benedek pápa arról beszélt, hogy sürgősen fel kell ismerni, hogy a teremtés és a megváltás elválaszthatatlanok egymástól: „A Megváltó a Teremtő, és ha nem ebben a teljességében hirdetjük Istent – mint Teremtőt és Megváltót –, akkor a megváltás értékét is csökkentjük.”³ A teremtés egyszerre utal Isten titokzatos és csodálatos alkotására, e fenséges és csodaszép bolygó és a világegyetem semmiből való teremtésére, és eme alkotó munka eredményére, mely folytatódik, és amelyet mint kimeríthetetlen *ajándékot* tapasztalunk meg. A liturgia és a személyes ima során a „teremtés nagy katedrálisában”⁴ emlékezzünk a nagy művészre, aki oly sok szépséget teremt, és elmélkedjünk e szeretetteljes döntés titkáról, a világegyetem megteremtéséről.

Másodszor, segítsük e hatalmas folyam áramlását *életmódunk* megváltoztatásával. A Teremtő és teremtése iránt érzett hálás csodálkozásból kiindulva bánjuk meg „ökológiai bűneinket”, ahogy Bartholomaiosz ökumenikus pátriárka testvérem int bennünket. Ezek a bűnök a természetnek és testvéreinknek is ártanak. Isten kegyelmének segítségével olyan életmódot folytassunk, amelyet kevesebb hulladék és kevesebb felesleges fogyasztás jellemez, különösen ott, ahol a termelési folyamatok mérgezőek és nem fenntarthatóak. Igyekezzünk minél jobban odafigyelni szokásainkra és gazdasági döntéseinkre, hogy mindenkinek jobb legyen: embertársainknak, bárhol éljenek, és a jövő nemzedékeinek is. Vegyünk részt Isten folyamatos teremtésében pozitív döntésekkel: az erőforrások minél takarékosabb és derűs józansággal történő felhasználásával, a hulladékok ártalmatlanításával

³ XVI. BENEDEK PÁPA: *Beszéd a papokkal, diakónusokkal és papnövendékekkel való találkozón a brixeni székesegyházban*, 2008. augusztus 6.

⁴ *Üzenet a teremtésvédelmi imanapra*, 2022. július 21.

és újrahasznosításával, valamint az egyre inkább elérhető, ökológiailag és társadalmilag felelősen rendelkezésre bocsátott termékek és szolgáltatások használatával.

Végül, ahhoz, hogy az a hatalmas folyam tovább folyjon, meg kell változtatnunk a társadalmunkat irányító, a ma és a holnap fiataljainak életét alakító *politikát*. Az olyan gazdaságpolitikák, amelyek kiváltságos kevesek számára botrányos gazdagságot, sokak számára pedig méltatlan körülményeket teremtenek, a béke és az igazságosság végét jelentik. Nyilvánvaló, hogy a gazdagabb nemzetek „ökológiai adósságot” halmoztak fel, amelyet meg kell fizetni (vö. *Laudato si'*, 51).⁵ A november 30. és december 12. között Dubaiban a COP28 csúcstalálkozóra összegyűlő vezetőknek a tudomány szavára kell hallgatniuk, gyors és igazságos átmenetet kell kezdeményezniük a fosszilis tüzelőanyagok korszakának lezárására. A globális felmelegedés megfékezése céljából, a Párizsi Megállapodásban vállalt kötelezettségekkel összhangban abszurdum, hogy engedélyezik a fosszilis tüzelőanyag-infrastruktúra további feltárását és fejlesztését. Emeljük fel szavunkat, hogy megállítsuk ezt a szegényekkel és gyermekeinkkel szembeni igazságtalanságot, akik a leginkább fognak szenvedni az éghajlatváltozás hatásaitól. Arra kérem az összes jóakarató embert, hogy cselekedeteiket a társadalom és a természet ezen szempontjaira alapozzák.

Egy másik párhuzamos perspektíva különösen a Katolikus Egyház szinodalitás iránti elkötelezettségéhez kapcsolódik. Ebben az évben a teremtésvédelmi hónap lezárása október 4-én, Szent Ferenc ünnepén egybeesik a szinodalitásról szóló szinódus megnyitásával. Ahogy a természetben a folyókat számtalan kis patak és nagyobb vízfolyás táplálja, úgy a 2021 októberében elkezdődött szinodusi folyamat is arra hív mindenkit, aki személyes vagy közösségi szinten részt vesz benne, hogy az elgondolkodás és megújulás e fenséges folyamába belépjen. Isten egész népe meghívást kap a szinodális párbeszéd és a szinodális megtérés útjára.

Mint egy folyómeder a maga sok kis és nagy mellékfolyójával, olyan az Egyház, számtalan helyi egyház, szerzetesközösség és társulás együttese, amelyet ugyanaz a víz táplál. Minden egyes forrás hozzájárul a maga egyedi és pótolhatatlan módján, míg végül mindannyian Isten szerető irgalmasságának hatalmas óceánjába ömlenek össze. Ahogyan egy folyó a környezete számára az élet forrása, úgy kell a szinodális Egyháznak az élet forrásává lennie közös otthonunk és annak minden lakója számára. És ahogyan a folyam mindenfajta állatnak és növénynek életet ad, úgy a szinodális Egyháznak is életet kell adnia azáltal, hogy igazságosságot és békét épít mindenhol, ahová csak eljut.

Kanadában 2022 júliusában a Genezaret-tavára emlékeztem, ahol Jézus sokaknak gyógyulást és vigasztalást hozott, és meghirdette „a szeretet forradalmát”. A Szent Anna-tó, ahogy megtudtam, szintén a gyógyulás, a vigasztalás és a szeretet helye, ez a hely „arra emlékeztet bennünket, hogy a testvériség akkor valódi, ha egyesíti azokat, akik távol vannak egymástól, hogy az egység üzenete, melyet az ég küld a földre, nem fél a különbségektől, és közösségre hív bennünket, a különbségek közösségére, hogy újra elinduljunk együtt, mert mi mindannyian – mindannyian! – zarándokok vagyunk az úton.”⁶

A teremtés eme hónapjában, Krisztus tanítványaiként közös szinodális utunkon, azért éljünk, dolgozzunk és imádkozzunk, hogy közös otthonunk újból élettel teljen meg. A Szentlélek ismét lebegjen a vizek felett, és vezessen bennünket, hogy „megújítsuk a föld színét” (vö. Zsolt 104,30).

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. május 13-án.

FERENC

⁵ „Létezik ugyanis egy valódi »ökológiai adósság«, különösen Észak és Dél között, amely ökológiai következményekkel járó kereskedelmi egyenlőtlenségekkel, valamint a természeti erőforrások egyes országok által hosszú időn keresztül történő aránytalan felhasználásával áll kapcsolatban” (*Laudato si'*, 51).

⁶ *Homília a Szent Anna-tónál*, Kanada, 2022. július 26.